

KERK IN MOKUM

BLAD VOOR KERK EN SAMENLEVING | PROTESTANTSE KERK AMSTERDAM | DECEMBER 2019

Kerk in de buurt 2020

4

Kersticoon

5

Hart&ziel

Kerstreis door de Jordaan

8

'Over de macht van de kleine dingen'

Bas van der Graaf over de betekenis van kerst

'Martin Luther King zou er niet zijn geweest zonder het kerstverhaal', zegt Bas van der Graaf (55). Hij was jarenlang dominee in de Baarsjes en begeleidt nu pioniers die zoeken naar nieuwe wegen voor de kerk in de stad. 'In zijn toespraak *I have a dream* heeft King het lef om het machtige bolwerk aan te klagen dat de rassenscheiding in stand houdt en met zijn inspirerende woorden open te breken.'

Hanna van Dorssen

'Dat gebeurt in het kerstverhaal ook. Midden in die roerige wereld van rond de jaartelling, waar de Romeinen met harde hand heersen, klinkt er een klein en kwetsbaar verhaal dat zich afspeelt in het leven van gewone mensen. Dat is de kracht van het kerstverhaal. Het gaat over de macht van de kleine dingen.'

Alles op zijn kop

'We worden in ons leven overspoeld door grote issues, alleen al de klimaatverandering. Wat betekenen ik dan nog, denk je soms. Lamgeslagen kun je zijn door al het nieuws. Daartegenover staat dat Bijbelverhaal dat begint met een jonge vrouw, Maria. Ze heeft op het wereldtoneel niets te betekenen. Toch begint met haar een nieuwe beweging van hoop en zingt ze over een wereld waarin alles op zijn kop gaat. In een klein hoekje, in een onopvallende stal, met een stel beesten en een paar herders, kan verandering zomaar beginnen. Daar wordt een kind geboren waarmee God een van ons wordt, onder ons gaat wonen.'

Vrees niet

'Vroeger was ik nogal eens bezig met het verdedigen van het kerstverhaal, dat het geen onzin is, maar dat doe ik niet meer. Of het wel of niet klopt, of het historisch is of niet, dat is allemaal niet zo belangrijk. Ik kies tegenwoordig voor de kant van het geheim van het verhaal. Dat God midden in onze werkelijkheid inbreekt. Dat betekent dat God zich met onze levens verbindt. "Vrees niet", zegt de engel tegen Maria als hij aankondigt dat zij Gods zoon zal baren.

"Vrees niet", zeggen de engelen tegen de herders als zij hen uitnodigen om het kind in de stal te bezoeken. Een paar jaar geleden was dit hoogst actueel. Na de aanslag op de kerstmarkt in Berlijn hing er een spandoek aan de Brandenburgerstoren "Wees niet bang". Met die boodschap in gedachten vierden we op het plein voor de Jeruzalemkerk Kaarsjes in de Baarsjes, we zijn niet bang.'

Gezien

'Mijn verlangen is om in onze stad Amsterdam dit soort kleine verhalen te delen met mensen. Daarom ben ik bezig met de ontwikkeling van een digitaal platform waarop dat gebeurt. Levens kunnen op slot zitten. Zo'n Bijbelverhaal kan iemand openbreken. Iemand uitnodigen eens anders naar zijn leven te kijken. Al is het om te beginnen maar een raampje waar iemand doorheen kijkt en dat een ander perspectief biedt. De figuren in het kerstverhaal voelen zich gezien. Maria met Jozef, haar verloofde, een doodgewone timmerman. De herders in het veld, buitenstaanders, die in het licht worden gezet en aandacht krijgen die ze nooit eerder hebben gehad. Zij worden in dienst genomen om iets van het geheim van het kerstverhaal verder te vertellen. Van al deze mensen in de stal is het leven anders geworden.

Ik denk dat wanneer je mensen van nu met deze verhalen in aanraking brengt ook zij een nieuwe missie, een nieuwe roeping kunnen vinden. Een antwoord op vragen als "wie ben ik" en "wat heb ik in mijn leven te doen". Dat ze ontdekken dat ook zij zich gezien mogen weten, dat ze geliefd zijn. Dat is voor mij de grotere betekenis van verhalen uit de Bijbel en van het kerstverhaal.'

Mijn kerst begint op

Kerst020.nl

Kerstcampagnebeeld van de Protestantse Kerk Amsterdam: Sta eens stil bij kerst.

Kerst zet de tijd stil

'Ik ben zelf van jongs af aan gevoelig voor de sfeer van kerst, het licht, het drukke leven dat tot stilstand komt, de tijd die je met elkaar doorbrengt, mooie verdiepende gesprekken. Ik heb er nooit een hekel aan gehad. Ik vind het ook een deel

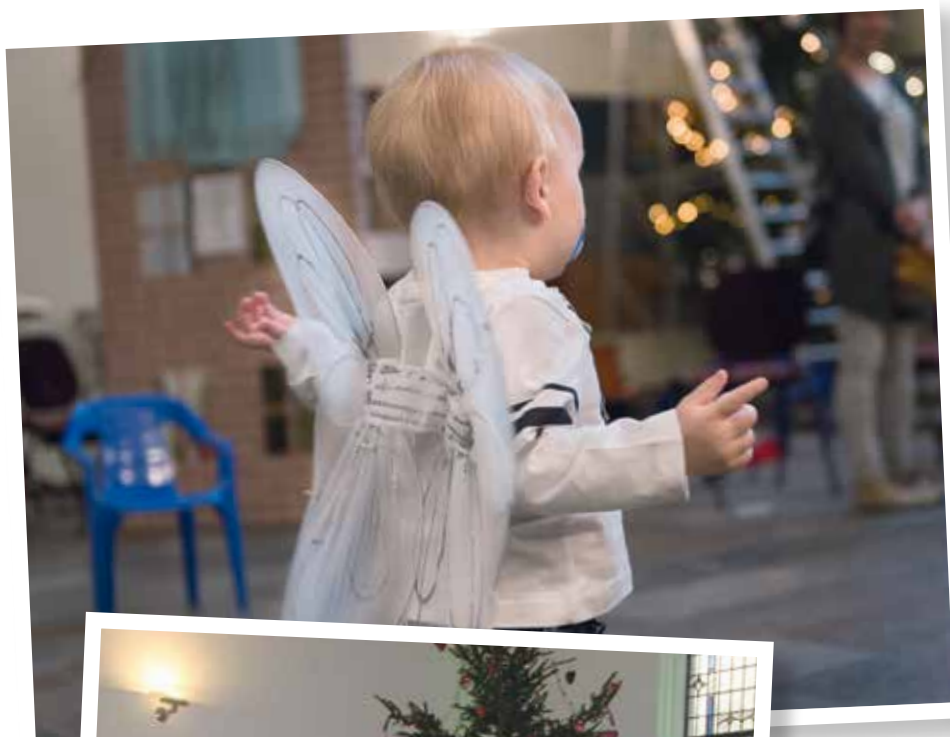
van onze cultuur, heb niet de behoefte er tegenin te gaan. Kerst verbindt mensen, inspireert mensen, altijd weer. Niet alleen Martin Luther King, ook alle gospelschrijvers. En net zo goed schrijvers van popliedjes uit de Top 2000. Daaruit heb ik zo vaak songs gebruikt in kerstvieringen.

Het kerstverhaal zet de tijd stil. Midden in de drukte van ons leven. Dat is spannend, misschien zelfs confronterend. Net als die droom van Martin Luther King.'

Kerst vieren? Mijn kerst begint op kerst020.nl

'Levensechte Jozef, Maria en baby Jezus'

Open Kids Kerstkerk in Oranjekerk, midden in de Pijp

Sinds jaar en dag is de zaterdag voor kerst een begrip in de Pijp. De Oranjekerk stelt dan haar deuren open voor mensen uit de buurt, om met elkaar in verbinding te komen en iets te proeven van het kerstfeest.

Nynke Visscher

Marja Zijlstra is al zo'n zeven jaar betrokken bij de Kinderkerk in de Oranjekerk en organiseert samen met zes andere kinderwerkers op de zaterdag voor kerst de Open Kids Kerstkerk, een middag met activiteiten waar veel ouders en kinderen uit de buurt op afkomen.

Alle zingtuigen worden geprikkeld

Levende 'kerkstal'

Van oorsprong was het vooral de levende kerststal die veel bezoekers naar de kerk trok. Eerst met pony's van kinderboerderij De Pijp en later met ezel-

tjes van de Veluwe. Daar kwam in 2017 een einde aan door een oproep van de gemeente Amsterdam om geen levende dieren meer in te zetten. Marja: 'Dat was een flinke tegenslag en plaatste de Oranjekerk voor een uitdaging voor het daaropvolgende jaar. Je hoort van veel mensen dat ze vooral voor de dieren komen en je vraagt je dan wel af: gaat het werken zonder?' Desondanks wist de Oranjekerk afgelopen jaar ook zonder dieren zo'n 300 ouders en kinderen te trekken. In plaats van een levende kerststal, is er nu een levende 'kerkstal'. Zonder dieren, maar met een levensechte Jozef, Maria én baby Jezus. 'Vlak voor kerst kijken we of er een baby is geboren die Jezus kan spelen.'

Samen met de buurt

De betrokkenheid vanuit de Oranjekerkgemeente is groot en de organisatie voor het spektakel wordt breed gedragen. Gemeentelieden komen met nieuwe ideeën voor het programma, vullen een plekje in de stal of als engel bij de deur en wisselen elkaar waar nodig af. 'Een keer waren er bezoekers die ook wel wilden helpen en even de invallers speel-

den van Jozef en Maria. Juist die betrokkenheid, ook vanuit de buurt, is de grootste drijfveer voor de Oranjekerk om het te blijven organiseren. Het doel is om als kerk kerst te beleven, samen met de buurt. Om de buurt naar de kerk te brengen, maar ook de kerk naar de buurt.'

Dat gebeurt met een kerststal, maar ook met andere activiteiten die vast onderdeel uitmaken van het spektakel. Er worden koekjes gebakken die een heerlijke geur verspreiden in de kerk, er worden kaarten gemaakt, er wordt wol gevilt, dominee Jantine Heuvelink vertelt een aantal keren het kerstverhaal met intermezzo's van kerstmuziek die live wordt gespeeld door een pianist. Alle zingtuigen worden geprikkeld.

Opmaat voor kerst

Al met al een uitnodigend evenement dat de buurt in kerstseer brengt. Dat is ook wat de organisatie terugkrijgt van bezoekers. Het is voor hen de opmaat voor kerst. 'Als ik hier weer ben, dan begint kerst pas echt te leven', zeggen ze dan.

De Open Kids Kerstkerk staat niet op zichzelf, maar vormt samen met het adventsproject en het kinderkerstfeest op kerstavond een geheel op de weg naar kerst toe. De zaterdagmiddag heeft daarom een thema dat aansluit bij het adventsproject. Zo wordt

er een grote kerstboom opgetuigd waar kinderen tijdens de Open Kids Kerstkerk knutselwerkjes in kunnen ophangen naar aanleiding van het thema. Ook staat het evenement in verbinding met het kinderkerstfeest op 24 december, waar het kerstverhaal op een interactieve en levendige manier wordt verbeeld, samen met de kinderen. 'Je hoopt dat de kinderen die er op zaterdag zijn, ook naar het kinderkerstfeest komen op kerstavond. Vaak zien we op die avond veel onbekende gezichten en komen er veel ouders met kinderen van buitenaf.'

Als engel bij de deur

Op dit moment denkt de Oranjekerk na over hoe de bezoekende kinderen nog meer betrokken kunnen worden bij het kerstspel en hoe de verbinding met volwassenen kan worden gezocht. 'Het liefst willen we dat iedereen meedoet.'

oranjekerkamsterdam.nl

JE ZUS GEZOCHT

Kerstverhaal voor iedereen van 4 tot 104

Jantine Heuvelink

Natuurlijk kent Daniël het kerstverhaal! Hij heeft het al zo vaak gehoord. Toch hangt hij aan de lippen van juf Ayse als zij het verhaal vertelt. Daniël hoeft niet lang na te denken over zijn tekening bij het verhaal. Hij tekent een baby'tje omringd door goud, schapen en engelen en onder een wolk wie-rook. Nog een week en dan is het kerst. Daniël heeft er zin in. Mama zegt dat kerst al is begonnen, omdat z'n zusje net is geboren. Maar dat was met Sinterklaas. Kerst vindt Daniël toch echt wat anders. Hoe anders, dat weet hij niet. Maar met kerst gebeurt er altijd iets bijzonders, toch? Stel je voor dat zoiets als het kerstverhaal hier zou gebeuren, midden in de Pijp. Dat zou wat zijn!

Ooievaar

Daniël loopt van school naar huis. Zijn huis is gemakkelijk te herkennen. Daar, op driehoog in de Van Ostadestraat, waar sinds de geboorte van zijn zusje de kont van een nep-ooievaar uit het raam steekt, daar woont hij. Op de hoek met de Oranjekerk loopt Daniël bijna tegen zijn buurman op. 'Dag buurman', wil hij zeggen, maar de buurman vloekt: 'Jezus, wat ze nu weer verzinnen, het moet niet gekker worden!' en hij loopt langs hem heen. Daniël kijkt verbaasd. Dan valt ook zijn oog op de vitrine bij de kerk...

'Mam, mam!', Daniël rent de trap op. 'Mam, ze hebben Josefen nodig in de kerk!' Daniël ploft neer op de bank, in zijn hand heeft hij een nattig papiertje. Hijgend geeft hij het aan z'n moeder: 'Kijk, daar staat het, ze zoeken m'n zus!' Mama kijkt verbaasd naar het papier waarop staat: JE ZUS GEZOCHT. Ze leest hardop: 'De Oranjekerk zoekt baby's die willen figureren als Jezus in de Levende Kerststal.' Ze kijkt naar Daniël die haar triomfantelijk aankijkt en geeft hem een knuffel. 'Lievverd, ze zoeken een baby Jezus, maar ze bedoelen niet per se je zus.' Nu ziet Daniël het ook, jammer. Even dacht hij dat kerst toch bij zijn zusje zou beginnen. Maar ze zoeken dus een jongen. Wat een teleurstelling. 'Nou, dat lijkt me niet', zegt mama. 'Ik bel de dominee wel even op.'

Brandweerman Sam

Op de zaterdag voor kerst is het zover. Daniël heeft alle kinderen in zijn klas én bij voetbal verteld dat zijn zusje 'Jezus' zal zijn. In de kerk staat een stal met een kribbe erin. Mama heeft een jurk aan en

draagt Josefen in haar armen. Zij is Maria. Daniël heeft z'n brandweerman Sam-pak aan. Hij is grote broer én hulpdienst voor geval van nood, dat is wel zo veilig met al dat stro in de stal.

Buitenveldert gekomen en juf Ayse helemaal uit Oost. Ja, dit is kerst, dit is bijzonder, dit is wat Daniël gehoopt had. Wow.

Hee, wat is dat? Ineens is er rumoer bij de ingang van de kerk. Kinderen en ouders kijken verschrikt om zich heen. 'Laat me naar binnen!' hoort hij iemand schreeuwen en 'hoezo is dit niet voor mij bedoeld?' Dan heel hard 'Jezus Maria, het is bijna kerst hoor!' De mama van Daniël herkent de stem en weet meteen wat er aan de hand is. Vlug staat ze op. 'Kom', zegt ze tegen Daniël. Samen snellen ze naar de ingang van de kerk. Daar staat een man met een woeste baard. Daniël herkent hem meteen. Die man zit vaak op hun stoep te wachten tot de daklozenopvang open gaat. 'Hallo Peter', zegt mama, nog verkleed als Maria en met Josefen in haar armen. 'Hier zijn Jezus en Maria, je zocht ons toch?' Met grote ogen kijkt de kleine Josefen Peter aan. Peter kijkt even vreemd op, maar schiet dan in de lach. 'Hee kleine man', zegt hij tegen Josefen en geeft haar een luchtzoentje. En tegen Daniël zegt hij: 'Dus dat heeft die ooievaar bij jullie afgeleverd!' 'Ze is mijn zusje', zegt Daniël trots. 'Echt?', zegt Peter. 'Nou dat is helemaal mooi. Dus je zus is Jezus!' 'Weet je', Peter knielt voor Daniël neer, 'ik heb je zus Jezus even nodig, is dat goed?' Daniël kijkt naar mama en die knikt. 'Volg mij!' Daar gaan ze, Maria met Jezus en brandweerman Sam, achter Peter aan, de kerk uit, de hoek om. Daar botsen ze bijna tegen de buurman op, die hen met open mond aanstaart.

Wat een liefie

Peter belt aan bij Makom, de daklozenopvang. Als de deur openzwaait, brult hij met luide stem: 'Effe dimme allemaal! Hier is Jezus met Maria en iemand van de brandweer!' Het is vol bij Makom, de ramen zijn beslagen en het ruikt er niet al te fris. Heel even is het stil, dan zwelt het rumoer weer aan. 'Wat een liefie', zegt iemand. 'Mevrouw let u op met die kleine in de kou?', klinkt een stem. En daarna: 'Hee jongen, heb je een vuurtje voor me?' Van alle kanten zijn er liefkozingen voor Josefen. Net als in de kerk, maar toch anders. Als ze thuiskomen, kijkt Daniel naar het raam, waar nu naast de ooievaar een vallende ster hangt met daaronder *Merry Christmas*. Kerst is begonnen, Daniël weet het zeker, midden in de Pijp, in de kerk en daarbuiten.

Jantine Heuvelink is predikant van de Oranjekerk in de Pijp, oranjekerkamsterdam.nl

TeamKerkbed

Ongedocumenteerden een 'noodbed' aanbieden

Hanna van Dorssen

Gerhard Scholte, predikant van de Keizersgrachtkerk, neemt na 12 jaar afscheid van de Taakgroep Vluchtelingen. Zie het artikel op pagina 6. Graag wijst hij nog op een nieuw initiatief: TeamKerkbed.

TeamKerkbed is het comité dat in nauwe samenwerking met onder meer het Wereldhuis, leden van kerken motiveert en stimuleert om ongedocumenteerden onderdak te geven door het aanbieden van een 'noodbed'. Dat kan voor

de duur van enkele nachten zijn of een week. Het gaat om kortdurende logies. Daarmee winnen maatschappelijke instanties tijd om uit te zoeken wat de langer durende mogelijkheden van opvang en recht op verblijf zijn. Het gaat altijd om kwetsbare mensen: vrouwen, soms met kind, soms minderjarige mannen; mensen die niet op straat kunnen slapen.

De opvang via TeamKerkbed is altijd 'onder protest'. Opvang van mensen op straat valt immers onder de verantwoordelijkheid van gemeente en overheid. Maar de kerk heeft altijd een barmhartige opvang van vreemdelingen voor ogen. TeamKerkbed wil daar graag in bemiddelen. Wilt u meedoen? Aanmelding: kerkbed@gmail.com of via 06 53 33 85 86.

Sta eens stil bij kerst: kerst020.nl

In de drukte van de stad en het alledaagse bestaan, biedt de Protestantse Kerk Amsterdam een plek voor rust, zingeving, geloofs- en levensvragen. Bezoek met kerst een van onze wijkkerken of pioniersplekken voor een kerstviering. Op kerst020.nl vindt u ze allemaal, van een kerstnachtviering tot een kerststal voor kinderen of een kerstconcert. Op al die plekken bent u van harte welkom om het kerstfeest mee te vieren!

Dit kerstnummer van *Kerk in Mokum* gaat naar iedereen die als lid staat ingeschreven bij de Protestantse Kerk Amsterdam. Eenmaal per jaar willen we u laten zien waar de Protestantse Kerk mee bezig is. Wilt u *Kerk in Mokum* het hele jaar door ontvangen? Meld u dan aan als abonnee (kosteloos) via abonnementen@protestantsamsterdam.nl

Kerk in de buurt in 2020

Plek uit de wind om op adem te komen

Iris Stekelenburg-van Halem

Wat kan de kerk in de buurt betekenen het komend jaar? We vroegen het aan predikanten van de Protestantse Kerk Amsterdam in Noord, Oost, West, Zuid en Centrum.

De kerk als vraagteken

Johan Visser, predikant van de Noorderkerk in het Centrum: 'Ik hoop dat buurtbewoners de Noorderkerk niet alleen als een vertrouwd gebouw zien, maar ook als een vraagteken: waarom leef ik? Wie is God? Verder hoop ik dat onze burens de Noorderkerk steeds meer als hun kerk zien, een thuis waar ze welkom zijn met hun verhalen en verlangens. We luisteren goed naar wat zij willen. We brengen onze

activiteiten voor iedereen nog gericht onder de aandacht. Zoals de Noorderkapel, Open kerk, High Tea, God op de Grachten, Bijbeltafels en een eenvoudige buurtmaaltijd. De Noorderkerk is een **'heilige' plek waar gebeden en gezongen wordt**, in en voor de buurt. Graag zijn we ook behulpzaam in tijden van eenzaamheid en zorg.'

De Oude Kerk in het centrum, waar de Oudekerkgemeente van de Protestantse Kerk Amsterdam samenkomt.

Plek die iets 'doet' met mensen

Martijn van Leerdam is predikant in West, van de Opgang in Osdorp en de Sloterkerk in Sloten. 'Het multifunctionele gebouw van de Opgang is al heel wijkgericht. Met vier woonlagen, vergaderzalen, gespreksgroepen en creamiddagen waar mensen van binnen en buiten de kerk komen. In de prachtige Sloterkerk houden we een koffieochtend die bezocht wordt door kerkleden en wijkbewoners. Maar we willen dat deze kerk nog meer een plek in de buurt wordt, iets 'doet' met de mensen, hen ontvankelijk maakt. Komend jaar onderzoeken we hoe dat het beste kan. Voor beide kerken geldt: **de kerk is een veilige plek in de wijk**, om bij te tanken, inspiratie op te doen, waar iedereen zich welkom voelt. Daar gaan we voor in 2020!'

Nieuwe contacten in de wijk

Martijn van Laar, predikant van de Elthetokerk in Oost: 'Ik zou het mooi vinden als de Elthetokerk door de ogen van buurtbewoners gezien wordt als een plek waar je welkom bent en je thuis kunt voelen, waar je je veilig genoeg voelt om jezelf te laten zien. Met je kracht, met alles waar je trots op bent, waar je vrolijk van wordt én met alles waar je niet mee te koop loopt: je burn-out, je verdriet. De Eltheto als plek waar je een goed gesprek kunt voeren **en je maskers af kunt doen**, omdat

je er iets proeft van de liefde van God. We zijn gestart om steeds met een andere organisatie uit de Indische buurt een gespreksavond te organiseren over thema's als eenzaamheid, geluk, liefde. Ontmoetingen waarbij we samen eten en spreken over wat het leven zin geeft. Een mooie manier om nieuwe contacten en vriendschappen op te bouwen in de wijk! "Jullie als kerk hebben op dat punt echt iets bij te dragen aan de buurt", vertrouwde een opbouwwerker me toe.'

Stilteplek om een kaarsje te branden

Evert Jan de Wijer is predikant van de Thomaskerk op de Zuidas: 'Is de Thomaskerk wel een wijkkerk? Daarnaar is onderzoek gedaan en het is zeker zo. Wijkbewoners zijn druk, maar vragen zich ook af: is dit alles? **Zij hebben behoefte aan een stilteplek** om een kaarsje te branden, een huis om op adem te komen, gedachten de vrije loop te laten.

De Thomaskerk heeft een prachtige kapel. Veel mensen weten dat niet of denken dat je gelovig moet zijn om naar binnen te mogen. Dit is niet zo. Hier bekendheid aan geven, is een van de speerpunten in 2020. Er zijn best buurtbewoners die af en toe willen supposten in de kerk. Dat bleek na een oproep voor de Allerzielenviering dit jaar. Dit moeten wij ons veel meer realiseren. We zijn snel geneigd het binnenshuis te zoeken, maar dat kan zeker ook buiten de kerkmuren!'

Je kunt er voor vanalles terecht

Paula de Jong, predikant in Noord: 'Het zou mooi zijn als een buurtbewoner denkt: "Die kerk daar? Ja, daar kom ik wel eens. Je kunt er voor vanalles terecht. Een praatje, meditatie of een maaltijd. Ze doen ook veel voor mensen die weinig te makken hebben." Zinnig Noord werkt heel bewust met buurtbewoners - dat zijn hun partners om de dingen te doen die ze doen. Bij de diaconie wordt komend jaar een training gegeven om gespreksgroepen op te zetten in de

wijk. Toen met Sint Maarten de kerk open was voor kinderen die met lampionnetjes liepen, riep er een: "**Kijk, we mogen over de rode loper!**" Wat is het hier lekker warm en gezellig!" Dát kan de kerk betekenen voor de buurt. Open zijn wanneer er behoefte is aan warmte, een plek uit de wind, waar je op adem kunt komen.'

'Stripverhaal over geboorte Christuskind'

Iconenschilder Thom Breukel over de kersticoon

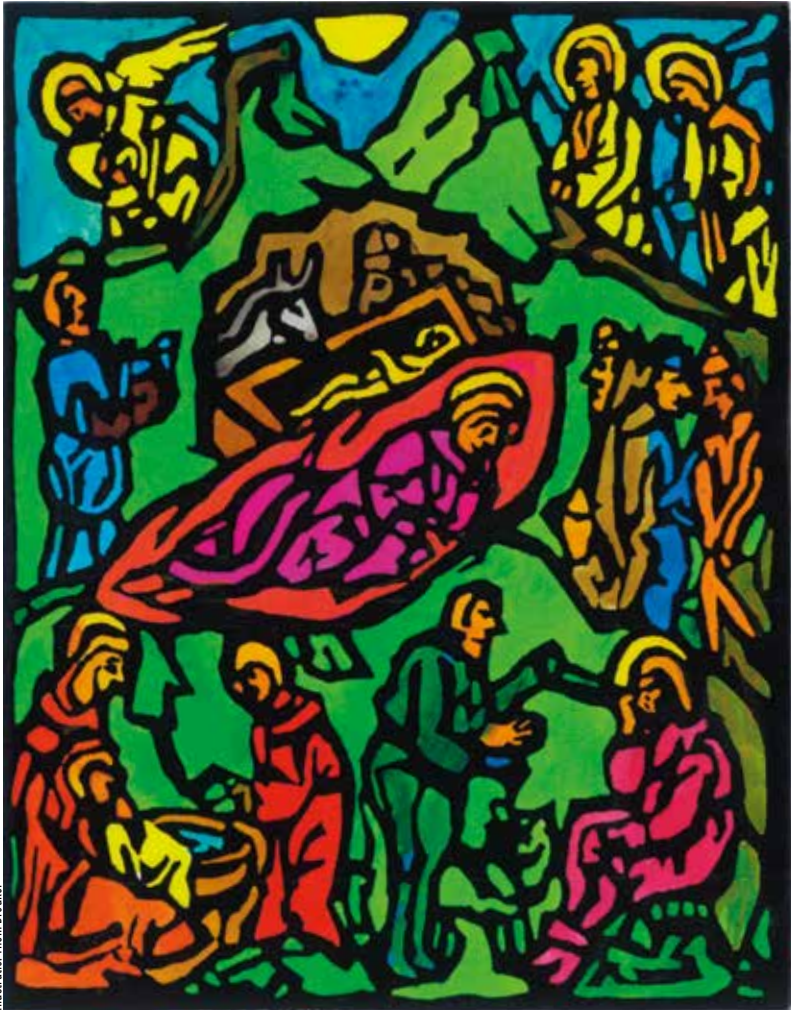
Peter Idenburg

‘Als iets zich niet voor een beschrijving leent, is het de voorstelling van een icoon’, zegt Thom Breukel, iconenschilder en oprichter van iconenatelier In een zachte bries. ‘Naar een icoon kijk je op een andere manier dan naar een “gewoon” schilderij. Je ziet stilte. Dus kijk je niet alleen met je ogen, maar ook met je oren.’

‘Het kijken naar een icoon is een manier van voelen of beleven. Het zuivere voelen, los van emoties, komt uit je ware innerlijk voort en schept een basis om vanuit ontspanning en rust te leven. Je kunt zeggen dat een icoon misschien wel het laatste restant van een vrome stilte verbeeldt, die onverbiddelijk in het lawaai en de rusteloosheid van deze tijd dreigt op te lossen. Door te kijken naar een icoon, kun je voorbij gaan aan de voortdurende stroom van gedachten en emoties en kom je in een genezende stilte. Stilte zoeken is een heelmakende manier van werken aan de heilheid van de schepping. Dat past bij uitstek bij de viering van kerst.’

De vervaardiging van iconen

‘De vervaardiging van traditionele iconen is aan strenge regels gebonden, die in oude boeken zijn opgenomen. Zij zijn onlosmakelijk verbonden met het kerkelijke en spirituele leven van de oosters-orthodoxe kerken. Hetzelfde verhaal

Kersticoon, Thom Breukel

wordt steeds opnieuw met eenzelfde voorstelling verteld. Iconen worden geschilderd op houten panelen die daarna worden geplaatst in de iconostase, de wand tussen altaar en gemeenschap in

een Byzantijnse kerk. De eerste iconen zijn ontstaan in de tweede eeuw naar voorbeelden van portretten uit Egypte. Na die portretten volgden er al snel afbeeldingen uit de Bijbel en de Apocriefe

boeken. Na het schilderen van een icoon ben je nooit meer alleen. De icoon heeft aanwezigheid. Van toeschouwer word je deelnemer. Het beeld is een zielenbeeld, een bron van meditatie en gebed.’

De geboortegrot

Een van de bekendste iconen is de kerst-icoon, die in een soort stripverhaal laat zien wat er gebeurde rond de geboorte van het Christuskind. Thom heeft er zelf een gemaakt, die in zijn iconenatelier te bezichtigen is. ‘Aan de bovenkant van de icoon zien we een straal met sterren die uit de kosmos komen, een verwijzing naar de Heilige Drie-eenheid. Maria, de Moeder van God, die in het Grieks Theotokos, de Godbarende wordt genoemd, ligt op een rode doek met haar hoofd afgewend van het Kind. In bitterheid, zoals de Hebreeuwse betekenis van haar naam wel wordt uitgelegd. Zij ligt voor een zwart gat van ongelooft, de geboortegrot, op de grens van licht en duisternis. Het kind ligt niet in een houten kribbe of voederbak, maar als een dode in doeken gewikkeld in een tombe, een verwijzing naar zijn toekomstig lijden en sterven. Daarbij de bruine os en witte ezel, zoals in het Oude Testament

staat (Jesaja 1:3). “Een os kent zijn eigenaar, een ezel zijn meester, maar Israël heeft geen begrip, mijn volk geen inzicht”.’

Zijn eerste bad

‘De engelen houden hun handen uit eerbied bedekt, zij weten immers meer! We zien witte schapen en herders, zij waren de eerste getuigen en bazuinen deze geboorte rond. De wijzen komen van ver op hun paarden in draf aangelopen. De groten en kleinen, armen en rijken, zij allen verheugen zich zichtbaar op de kersticoon. De vroedvrouwen zitten bij het waterbekken om het Kind zijn eerste bad te geven. Een intieme handeling, ook Jezus Christus is mens, wordt ermee uitgedrukt. Een herder, rechtsonder, onderhoudt zich met de twijfelende Jozef. Met zijn hand onder zijn hoofd verbaast hij zich over deze wonderbaarlijke geboorte. ‘Hij die is toegevoegd’ is de betekenis van de naam Jozef. Die twijfel benadrukt ook het mysterie van deze gebeurtenis.

De kleur groen staat symbool voor nieuw leven, het is de scheppingskleur die bij een geboorte hoort. De kerstboom laat het ons zien. Het groen van de bomen geeft adem aan de natuur.’

Het iconenatelier van Thom Breukel

Thom Breukel was docent in het middelbaar beroeps onderwijs en geeft sinds 1975 meditatiebegeleiding, eerst in de Nicolaaskerk en nu in het Lutherse Huis op het Spui. Daar is elke dinsdag een open iconenatelier, waar iedereen kan komen schilderen. In een zachte bries, is de naam die hij aan zijn iconenatelier heeft gegeven. De profeet Elia hoorde de stem van God niet in een storm, niet in een aardbeving, niet in het vuur, maar in de stilte van een zachte bries. U bent welkom elke dinsdag in de Handboogstraat 4 (achterzijde Oude Luthers Kerk), Amsterdam.

Sta eens stil bij Rembrandt

‘Ergens’ komt het licht vandaan

Els van Swol

Ze gingen het huis binnen en vonden het kind met Maria, zijn moeder. Ze wierpen zich neer om het eer te bewijzen (Matteüs 2:11).

‘De grijsbruine olieverfschets die hier is afgebeeld, een vroeg werk van Rembrandt uit 1632, is vermoedelijk een voorstudie. Het licht dat de gestalten verlicht komt niet vanaf het Christuskind, zoals in latere voorstellingen. Het komt ‘ergens’ vandaan en trekt de kijker naar de oude knielende man. Op hém valt onze blik het eerst. Of specifiek: op zijn mouw die uitloopt in zijn rechterhand. In eerbied wijzen zijn handen naar het gezicht van het kindje. Omgekeerd suggereert de richting van het babyhoofdje dat de pasgeborene op de handen van de oude man let: wat hebben die gedaan en wat gaan ze doen? De knielende koning heeft zijn majesteit afgelegd - zijn tulband ligt op de grond. In volledige eerbied lijkt hij, op zijn beurt, te letten op de handjes van het kind. Zegenen zullen zij, genezen. Over dát komende heil fluistert hij en de moeder neigt geconcentreerd haar rechteroor. Zij wordt bevestigd in wat de engel haar al eerder

vertelde over het kind dat zij baren zou. Nu is het er. Ze ondersteunt hem met haar linkerhand en een kussentje, ze scherm het niet af. Open ligt het voor wie hem ontmoeten wil.’

Dit vertelt Greteke de Vries, ze is sinds juni 2017 predikant in Amsterdam Oost, locatie Muiderkerk. Zij heeft vanaf 1989 haar hart verpand aan het werk van Rembrandt toen zij van haar grootvader boeken met reproducties van Rembrandts etsen en tekeningen erfde. Sindsdien houdt ze van ‘plaatjes’ kijken; meditatieve associaties borrelen als vanzelf naar boven.

Vragenstellen

‘Rembrandt nodigt uit tot het stellen van vragen. Dat werkt ook zo in gespreksgroepen: met wie identificeer je je? Welk moment zou jij kiezen om te verbeelden? Wat zegt dat over jou? Rembrandt kiest positie, hij is er bij en als je de tijd neemt word je de scène ingezogen. Stil staan bij Rembrandt doet denken aan Bibliodrama. Je wijst elkaar op dingen, waar je in de tekst misschien overheen leest, maar die er wel staan. Soms tussen de regels door. Samen ga je die zien.’

Afrikaanse types

‘Op dit schilderijtje trekken mij ook de zwarte figuren. Zie je de grote koning in het midden die boven iedereen uit troont? Zegenend of beschermend strekt hij zijn hand uit over het kind. Hij kijkt

Olieverfschets van 45x39 cm, Rembrandt van Rijn, 1632

ons, de kijker, indringend aan. Hij vraagt volgens mij: “Hebben jullie het ook door wie dit kind voor ons is?” Rechts van hem, links voor de kijker, staan nog meer Afrikaanse types. Echt iets voor Rembrandt, met zijn brede blik en interesses. Een zwarte vrouw, of misschien een eunuch, draagt

een vat met wierook en kijkt op naar de grote koning. Denkt ze: is deze de Messias of zoeken wij een ander? Of kijkt ze naar de parasol? Denkt ze net als ik: wat doet dat ding daar? In een stal! Wat een goeie grap! Heeft natuurlijk niets met de zon te maken, maar met een teken van waardigheid. Hij zal zo meteen wel worden ingeklapt. Of nee, juist niet. De zwarte mens, hier centraal in de ruimte, krijgt in de buurt van Jezus (bijna) alle eer! De woest kijkende Romeinse soldaat duidt daarentegen op weinig goeds.’

Onder ons

‘Zie je die donkere ruimte, rechtsboven maar vooral in het midden? De jongste koning zit geknielt, maar kijkt opzij. Ook de man rechts boven Maria (Jozef?) kijkt opzij. Daar, in het donker, gebeurt blijkbaar iets dat afleidt, waar je iets mee moet om vervolgens het heil te kunnen zien.’ Greteke de Vries vindt het inspirerend dat Rembrandt Jezus menselijk houdt. ‘Dat staat haaks op schilderkunst uit eerdere periodes waarin een onbewogen kind als heerser over hemel en aarde wordt weergegeven. Of als super-heilig volmaakt schepsel in een schitterend landschap, alles en iedereen even fraai. Nee: onder ons, in ons gewone leven is Gods Aanwezigheid te vinden voor wie hem zoeken.’

‘Plotseling klonk een prachtige zangstem’

Lourdesreis van het Drugspastoraat

Zwanine Siedenburg

Jaarlijks logeren de pastores van het Drugspastoraat een week in Lourdes met een groep (ex-)verslaafde mensen. Samen met pastor Mark Lieshout en een aantal vrijwilligers ging ik voor het eerst mee. Met Heleen (ex-verslaafde) die in Amsterdam bleef, correspondeerde ik gedurende de reis.

In de namiddag vertrokken we met de bus naar Lourdes. Ik was nerveus, hoe zou het zijn om met deze ongewone groep naar Lourdes te reizen. Midden in de nacht stopten wij bij felverlichte benzinstations, er werd dan gretig gerookt. Tegen de ochtend zagen we de Pyreneeën liggen. Rond het middaguur draaiden wij het terrein op waar ons paviljoen stond. Bij het uitdelen van de kamersleutels was de blijdschap groot om een eigen kamer tot je beschikking te hebben.

Ik schreef Heleen:

Misschien is hier niets goddelijks, maar is het geheim dat wij ongewone mensen in een gewone wereld brengen al bijzonder genoeg. Ik was benieuwd wat zij er zelf over zeggen. Wij hebben een kleine inventarisatie gehouden van de verwachtingen: openstellen voor God, mijzelf terugvinden, het groepsgevoel ontwikkelen, elkaar beter leren kennen, positief en liefdevol met elkaar omgaan.

Haar antwoord:

Mooi om te lezen dat iedereen zich zo positief opstelt. Jij schrijft dat dat misschien wel komt omdat ongewone mensen zich door deze reis nu in een gewone situatie bevinden. Ik denk dat je ook een andere conclusie kan trekken. Misschien zijn het wel gewone mensen die gevormd zijn en moeten

Vertrek van de bus van het Drugspastoraat naar Lourdes met een groep (ex-)verslaafde mensen.

overleven in ongewone omstandigheden. Nu kunnen zij in prettigere omstandigheden meer zichzelf zijn... Wellicht had je mij een aantal jaar terug ook een ongewoon meisje gevonden ;-).

Zondag

Zondagochtend bezochten wij een enorme kerk onder de heiligdommen van Lourdes. De mensen schoven wat ongemakkelijk op de bankjes heen en weer en keken ongelovig om zich heen. In alle talen werd de mis voorgelezen. Na afloop wensten wij elkaar de vrede van Christus toe. 's Middags liepen wij de kruistocht zingend en pratend. Plotseling

klonk een prachtige zangstem boven ons uit. Een deelneemster bleek een professionele zangeres te zijn. Later bekeken wij de film van Bernadette, het gaf verduidelijking over de betekenis van Lourdes. Ik besloot om de volgende dag naar de baden te gaan en mij te laten onderdompelen. Samen met drie andere vrouwen schoven wij langzaam op in de lange rij wachtenden. Wij spraken persoonlijk en intens met elkaar, durfden wij ons wel over te geven?

Ik schreef Heleen:

Ik heb mij letterlijk ondergedompeld in het zuivere water van Lourdes. Het was een bijzondere erva-

ring. Wat vooral bijzonder was dat ik mij bloot durfde te stellen en mij over durfde te geven aan de zorg van anderen. Maar vooral aan God zelf. Maria keek toe. Zij zorgde ervoor dat ik niet bang was. Ben jij wel eens bang om je bloot te stellen aan de zorg van anderen, kun jij je overgeven?

Haar antwoord:

Mijzelf overgeven, is iets wat ik heb moeten leren. Omdat mijn thuissituatie na mijn twaalfde niet erg veilig was, leerde ik in die tijd juist dat je niet kan rekenen op het feit dat anderen je op zullen vangen en beschermen. Het is een lang proces geweest om mij over te kunnen geven aan de zorg en liefde van anderen. Ik denk dat dat proces parallel gelopen heeft aan mijn afkicken. Een mens kan een hoop verwerken, maar ik denk dat in eenzaamheid dingen verwerken een onmogelijke opgave is. Voor mij voelde dat in ieder geval zo. Pas toen ik weer verbondenheid met anderen aan durfde te gaan, durfde ik de drugs op te geven.

Maandag

Op maandagavond deden wij mee aan de proces-sie. We kregen een kaarsje met een papieren kraag, zodat de vlam niet zou uitwaaien. Wij hadden een eigen vaandel en de sterkste jongens mochten dat dragen. Het was ontroerend om te zien. Dinsdag maakten we een prachtige tocht op paarden en ezels. 's Avonds zaten we in onze huiskamer en ontstonden er mooie gesprekken. We voelden ons met elkaar verbonden.

In de tweede helft van de week kwam er meer onrust onder de deelnemers, we moesten weer terug. Even hadden wij ons mogen onderdompelen in de geborgenheid en de magie van Lourdes. De harde werkelijkheid van het leven in Amsterdam is confronterend voor velen. Een troost: volgend jaar mag ik weer!

Zwanine Siedenburg is pastor bij het Drugspastoraat Amsterdam,

Gods liefde ervaren in werk met vluchtelingen

Gerhard Scholte neemt na twaalf jaar afscheid van de Taakgroep Vluchtelingen

Hanna van Dorssen

Gerhard Scholte, predikant van de Keizersgrachtkerk, weet het nog goed. Het moment waarop hij een sms-bericht kreeg van burgemeester Van der Laan om 's ochtends om 9.00 uur op het stadhuis te verschijnen. Hij was als voorzitter van de Taakgroep Vluchtelingen van de Raad van Kerken Amsterdam nauw betrokken bij *We are here*, mensen zonder papieren die geen kant op konden. 'Wij zijn hier, mogen niet blijven en kunnen niet terug!', luidde hun slogan.

De burgemeester was bereid om samen te werken met de groep en voor hen 24-uurs opvang te regelen. Het aanbod dat hij deed, was een verblijf van zes maanden in de voormalige gevangenis in de Havenstraat. Die zes maanden waren bedoeld om rust te creëren, er zou voldoende tijd zijn om dossiers opnieuw

te bekijken. Maar de vluchtelingen weigerden naar de Havenstraat te gaan. De associatie met een echte gevangenis was te groot. De burgemeester stelde toen een ultimatum, het was nu of nooit. Ik benaderde hem persoonlijk, gaf hem mijn complimenten voor zijn inzet maar vroeg ook om begrip voor de angst voor een gevangenis onder de mensen. Toen kwam dat smsje. Het resulteerde in een gesprek tussen Van der Laan en de vluchtelingen waarin hij hen gerust kon stellen. Helaas kwam het plan met veel vertraging op gang. Maar de gemeente hield voet bij stuk. Na zes maanden stonden de vluchtelingen weer op straat, nauwelijks verder gekomen. We waren hevig teleurgesteld. De samenwerking tussen de Taakgroep en het stadhuis bekoelde hierdoor.'

Bed, Bad en Brood

'Ondertussen kwam er verandering in het opvangbeleid van Amsterdam dankzij een Europese aanklacht. Mede in gang gezet door de Protestantse Kerk Nederland, tegen de Nederlandse regering. Een Bed, Bad en Brood regeling voor vluchtelingen werd verplicht gesteld. Amsterdam ging daarin mee en opende eind 2015 een nachtopvang. 'De

eerste weken gingen we dagelijks om 9.00 uur langs bij de Walborg-nachtopvang om de mensen die 's morgens de straat op moesten een luisterend oor te bieden en wegwijs te maken. Het 'goedemorgenteam' heeft dat tot het begin van dit jaar dagelijks volgehouden. Ik niet hoor, maar zodoende ontdekten we wel de kracht van dagelijkse monitoring. Dat inspireerde ons om begin 2017 het Gelagkameroverleg te starten in de gelagkamer van de Protestantse Diaconie Amsterdam, waarvoor allerlei Ngo's en vrijwilligersorganisaties die zich bezig hielden met ongedocumenteerden in Amsterdam werden uitgenodigd en ook gemeenteraadsleden. We praatten hen bij over de (nood-)situatie van ongedocumenteerden in de stad.'

24-uurs opvang

'In dat overleg schreven we begin 2018 het plan *Nieuw Amsterdams Model Ongedocumenteerden*, dat na de gemeenteraadsverkiezingen is overgenomen door de coalitie van GroenLinks, PvdA, SP en D66. Speerpunt daarin is 24-uurs opvang op verschillende kleinschalige locaties door de hele stad. Als er tijd en rust is om dossiers nogmaals te bekijken, blijken er vaak voldoende aan-

knopingspunten om mensen toch een verblijfsvergunning te geven. Dat model is nu minutieus uitgewerkt door de gemeente, maar het vinden en inrichten van de verschillende locaties vraagt nog veel tijd. Pluspunt: de samenwerking van Taakgroep en Gelagkameroverleg met de gemeente is nu intenser dan ooit!

Kinderpardon

'Een ander hoogtepunt van die twaalf jaar als voorzitter, is het kinderpardon. Een kerk in Katwijk die een Armeense familie opving met drie kinderen, nam oktober vorig jaar contact op met de Raad van Kerken Amsterdam. De vraag was of wij de opvang konden overnemen. In oktober 2018 werd daarover met een brede groep kerken en Ngo's uit Amsterdam en het hele land beraadslaagd in de Keizersgrachtkerk. Uiteindelijk heeft de Protestantse Gemeente van Den Haag het opgepakt. Van oktober 2018 tot eind januari 2019 is de familie ondergebracht in de Haagse Bethelkerk, waar continu een kerkdienst werd gehouden, dag en nacht. Vanuit Amsterdam gingen zestien predikanten met regelmaat naar Den Haag. Ik werkte ook mee aan de actie van Tim

Hofman van BNN/VARA, die 11 december 2018 zijn petitie om verruiming van het Kinder pardon (met 250.000 handtekeningen) aanbood aan de Tweede Kamer. "Ook de kerken zijn boos", riep ik in mijn toespraak in Den Haag. Dankzij Hofmans actie, het Haags Kerkasiel en andere initiatieven, is het gelukt om niet alleen de Armeense familie een veilig bestaan in Nederland te kunnen bieden, maar ook vele anderen. Helaas, we zijn er nog niet: er zijn de laatste tijd weer enkele kinderen uitgezet.'

Schare van vluchtelingen

'De Taakgroep bracht kerkgenootschappen in Amsterdam dichterbij elkaar. Onze oproep ongedocumenteerden op te vangen vond weerklank. 'Nu ervaren we wat het is om kerk van Jezus te zijn', hoorden we. Mensen verlangen naar concrete navolging! Jezus verkeerde dagelijks op straat met een schare verpauperde en zieke mensen, ongetwijfeld ook vluchtelingen. In ons werk hebben we die Godsliefde vaak ervaren. Dat inspireerde me! Graag wijs ik nog op een nieuw initiatief: actie TeamKerk-bed.' (Zie blz. 3.)

rvkamsterdam.nl

'Feest om kerstverhaal voor te lezen'

Kerstavond in het Concertgebouw door Diensten met Belangstellenden

Janneke Donkerlo

'Goedenavond allemaal!' Enthousiast richt dominee Taco Koster (52) zich tot de bezoekers van de Engelse Kerk op het Begijnhof. Het is een zondagavond in november. Buiten is het donker. 'Ook goedenavond', roept een van de kerk-gangers terug.

Blij verrast kijkt Taco hem aan. In een gewoon pak, met het overhemd losjes open, staat hij vlak voor de kerkbanken, zo dicht mogelijk bij zijn toehoorders.

Voor iedereen plek in de herberg

Sinds een maand is Taco Koster missionair predikant: voor de helft in de Protestantse Gemeente Zunderdorp en voor de andere helft bij de stichting Diensten met Belangstellenden (DmB).

Kerst in de mooiste concertzaal ter wereld

Elk jaar vindt de speciale viering van Diensten met Belangstellenden plaats op kerstavond in de grote zaal van het Concertgebouw.

Het initiatief om een vernieuwende plek te creëren, ontstond in 1963 op initiatief van dominee Van Pagée. Iedereen was welkom: alle gezindten, alle rangen en standen en verder iedereen die zich op een of andere manier niet thuis voelde in een 'gewone' kerk, zoals homoseksuelen en daklozen. Voor eenieder was plaats in de herberg. Dominee Van Pagée begon in de Pniëlkerk, later werd het de Spuikerk. Daar konden wel duizend mensen in. Van Pagée werd opgevolgd door andere grootheden, zoals dichter-dominee Jaap Zijlstra en dominee André F. Troost. Troost was ook dominee in Zunderdorp, waar hij was beroepen voor 0.5 fte. Hierdoor ontstond een warme band tussen DmB en de kerkelijke gemeente van het dorpje in Waterland.

Uitstappen voor dominee Van Pagée

Ook bij jonge protestanten was DmB populair. Zondagochtend gingen ze naar de eigen kerk, 's middags trokken ze erop uit om leuke dingen te doen en 's avonds troffen ze elkaar dan weer aan het Spui. Al met al een zeer gemengd publiek. De kerk zat altijd vol tot de balkons aan toe. De dienst was zo populair dat de tramconductor bij het Spui omriep: 'Uitstappen voor dominee Van Pagée.' Een oud-bezoekster bewaart goede herinneringen aan

die tijd: 'De preken waren heel begrijpelijk, er werden geen psalmen gezongen, de liederen waren modern, vaak speelden er bekende organisten. We gingen er echt heen voor ons plezier.'

Geen officiële kerk

Maar tijden veranderen. De ontkerkelijking zette door, de huur voor de Spuikerk kon niet meer opgebracht worden en jonge mensen met kinderen trokken gaandeweg de stad uit bij gebrek aan betaalbare woonruimte. In de jaren tachtig was het aantal bezoekers al zover geslonken, dat DmB overstapte naar het kerkje op het Begijnhof. Momenteel komen er op zondagavond zo'n 50 tot 70 bezoekers, meest ouderen.

Doel van de stichting is nog steeds om de Bijbelse boodschap bekend te maken aan iedereen die daarvoor belangstelling heeft. DmB maakt geen deel uit van de Protestantse Kerk Amsterdam, hoewel deze wel sympathiek staat tegenover het initiatief. 'We zijn dus geen officiële kerk', legt voorzitter Marijn Boschman (39) uit. 'Er is geen kerkenraad, er zijn geen ouderlingen en DmB moet zichzelf bedruipen. We zijn afhankelijk van giften en gaven van sympathisanten uit het hele land. Na de dienst is er altijd gelegenheid om elkaar te ontmoeten, wij zorgen voor koffie en thee.' Om dit alles te kunnen bekostigen, wordt onder andere in het halletje bij de ingang van de kerk huisvuil verkocht. Zoals houtsnijwerk en biologische stoofpeertjes, geschild en gekookt door DmB'ers en Zunderdorpers.

Op kerstavond: licht uit, spot aan

Een aanzienlijk deel van de opbrengst gaat naar de speciale DmB-viering op kerstavond. Die vindt als vanouds plaats in de grote zaal van het Concertgebouw. De dienst duurt van 20.00 uur tot 21.30 uur. Anderhalf uur van tevoren staat er altijd al een lange rij voor de ingang. Marijn verheugt zich er weer op: 'Het is zo'n feest om daar het kerstverhaal voor te mogen lezen. Een volle zaal, licht uit, spot aan. En dat in de mooiste concertzaal ter wereld. Met Everhard Zwart op het orgel en andere topmusici. Dit jaar komen de koren uit alle windstreken: de Choral Voices uit Groningen, Schola Davidica uit Utrecht, het Noord Nederlands Jeugd Orkest, het

Kloosterkerkkor uit 's-Gravenhage en het Vocaal Ensemble Magnificat uit Emmen. De toegang is gratis. Maar mensen die van buiten de stad komen en verzekerd willen zijn van een plekje, raad ik aan een kaartje te reserveren, dat kost € 15.'

Dominee met een missie

Zowel het dorpje boven de rook van Amsterdam als stichting DmB zijn blij met de komst van Taco Koster. Tot voor kort pionierde Taco als voorganger in een kerkloze vinexwijk in Nieuw Vennep. In de acht jaar tijd dat hij daar stond, is er een bloeiende gemeenschap ontstaan met wel 350 leden. In de korte tijd dat hij nu actief is in Zunderdorp, is ook daar het aantal kerkgangers toegenomen. Anne-marie uit Zunderdorp weet wel hoe dat komt: 'Taco stapt gewoon op mensen af. Hij is een echt mensenmens. Zo stuurt hij bijvoorbeeld mailtjes rond met de vraag: 'Bij wie mag ik vanavond komen eten?' Dat levert steevast meerdere reacties op. En van het een komt het ander.' Taco is niet voor niets missionair predikant. Zijn missie is om meer mensen te interesseren voor de blijde boodschap. 'Voor veel mensen is geloof een gepasseerd station, men heeft er geen beeld meer bij. Maar voor mij is iemand die niet naar de kerk gaat, niet beter dan een ander. Zelf ervaar ik God als een God van genade. Dat betekent voor mij dat je mag falen, dat je juist niet perfect hoeft te zijn.'

Cliffhanger

Terug naar het Begijnhof. In zijn preekserie met als titel 'De God die ik jou gun', heeft Taco het gehad over de knellende regels van de kerk die plaats hebben gemaakt voor de verstikkende eisen van de samenleving waarin je succesvol moet zijn, altijd gelukkig, fit en perfect. Hij heeft teksten voorgelezen uit Johannes en Matteüs waarin Jezus zegt: 'Ik ben de deur: wanneer iemand door mij binnenkomt, zal hij gered worden, hij zal in en uit lopen en hij zal weidegrond vinden. En: 'Mijn juk is zacht en mijn last is licht.' Taco eindigt met een cliffhanger: 'Volgende week ga ik het hebben over de rijke jongeling die aan Jezus vroeg hoe hij gered kon worden. Dat wordt spannend!'

dmbamsterdam.nl

Taco Koster gaat voor in de Dienst met Belangstellenden in de Engelse kerk op het Begijnhof.

Toen Mirjam Verwijs (33) in 2016 terugkwam uit Tanzania, waar ze woonde en werkte, koos ze er bewust voor om naar Amsterdam te gaan. Niet terug naar de Veluwe waar ze was opgegroeid. Maar naast haar baan als programmamedewerker Oost-Afrika bij hulporganisatie Dorcas, tijd te geven aan de stad. 'Wat kan ik daar vanuit mijn christelijke geloofsovertuiging uitdragen?' vroeg ze zich af. Ze werd lid van de Noorderkerk en organiseert nu voor de derde keer de kerstreis door de Jordaan.

'Ik zorg ervoor dat alles loopt met de vrijwilligers, de route en de pr. Dat doe ik natuurlijk niet alleen. Onze commissie bestaat uit zes mensen. In totaal zijn er zo'n 60 vrijwilligers bij betrokken: 25 à 30 acteurs langs de route, mensen in de kerk die helpen bij ontvangst, knutselen en de maaltijd, een keukenteam, de opbouwploeg. En het afgelopen jaar is er prachtige kleding gemaakt.

Het basisscript ligt vast, maar elk jaar is er een nieuw element. Dit keer begint de tocht met de profeet Micha, die voorleest uit een boekrol. Alle kinderen maken eerst een boekrolletje en een lampionnetje. Een heraut roept ze op naar Betlehem te gaan en koning Herodes vraagt of ze op zoek willen gaan naar het koningskind waar Micha over vertelt. In groepjes van zo'n tien kinderen vertrekken ze. We organiseren de tocht samen met de Russisch Orthodoxe Tichelkerk. In het donkere portaal van die kerk is er plotseling licht en zingen de engelen, dat is heel indrukwekkend. Er is chocolademelk om op te warmen. Daarna gaat het naar café de Blauwe Pan waar een echte Jordaneze herbergier is. En er is nog veel meer. Uiteindelijk vinden de kinderen Jozef, Maria en het kind in het schuurtje van de Noorder. We organiseren de kerstreis omdat we mensen willen laten kennismaken met een van de mooiste verhalen uit de Bijbel. En we willen bezoekers laten ervaren dat ze echt welkom zijn in de kerk.' Informatie en aanmelden: zie de agenda.

noorderkerk.org

Hanna van Dorssen

foto: Marie Beals

HART & ZIEL

COLUMN

Helpiman

Margrietha Reinders
Buurtdominee in Betondorp

Reageren? Mail naar
redactie@protestantsamsterdam.nl

'Kom moksi singi now, Halleluja Amen!' Al de hele dag zit dit liedje in mijn hoofd. Laten we samen zingen in het Sranan Tongo, de Surinaamse taal. De meeslepende melodie maakt me blij en verjaagt de muizenissen in mijn hart. Gisteren hebben we de mooie lichte adventsster opgehangen van de Hernhutters, met zijn grote stralende pieken.

Al van ver kun je haar zien, hangend achter het raam, hoog boven de daken pinkelend in de nacht. Ze brengt me de vreugde en het geloof te binnen van de Surinaamse geloofsgemeenschap in en rond de Koningskerk in de Watergraafs-

meer, die me het troostlied leerde dat ik op de fiets voor me uit zing.

'Moravische kerk in Amsterdam' staat er op het bordje bij de deur. Ik vraag me af of Amsterdammers weten wat ze hiermee in hun midden hebben: een vluchtelingengemeente die al 500 jaar geleden haar oorsprong vond bij de Boheemse protestanten in Tsjechië.

Zij vluchtten naar het noorden om te ontkomen aan vervolgingen en stichtten een geloofs-gemeenschap bij Hernhutt, in Duitsland. Vandaar trokken zij naar Nederland en naar Suriname,

waar ze zich vestigden op de plantages, tussen de tot slaaf gemaakte arbeiders in. De nakomelingen van deze zwarte slaven namen het vrijmoedige geloof in Jezus mee terug naar Nederland waar ze een eigen Hernhutter cultuur koesteren met Surinaamse liederen, warmte en vreugde. Zij leerden mij in Masra Jezus, de Helpiman, geloven die je overal kunt tegenkomen in het dagelijks leven, waar je Hem niet verwacht.

De Helper en trooster van kleine mensen, die schreeuwers en bazen te kijk zet met zijn liefde. Die de nacht doorboort met Zijn Licht. Halleluja Amen!

Colofon

Kerk in Mokum maandblad

December 2019,
jaargang 10, nummer 10
Protestantse Kerk Amsterdam
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam
(Let op: nieuw adres)

Hoofredactie:

Hanna van Dorssen

Eindredactie/agendakatern:

Baukje Bos-Burggraaff

Bureauredactie: Iris Stekelenburg,
abcredactie.nl

Contact:

redactie@protestantsamsterdam.nl
of 020 53 53 700

Aan dit nummer werkten mee:

Janneke Donkerlo, Hanna van Dorssen,
Jantine Heuvelink, Peter Idenburg,
Margrietha Reinders, Zwanine Siedenburg,
Iris Stekelenburg, Els van Swol,
Nynke Visscher

Abonnement: Een abonnement opgeven of opzeggen doet u via abonnementen@protestantsamsterdam.nl of 020 53 700 (9.00 uur-17.00 uur). Eenmaal per

jaar wordt u uitgenodigd een vrijwillige bijdrage te betalen. Rek.nr. NL68 RABO 0373 7414 80 t.n.v. Protestantse Gemeente te Amsterdam inz. Kerkblad

Verschijningsfrequentie: Kerk in Mokum verschijnt 10x per jaar, 5x als blad van 14 pagina's en 5x als agenda van 6 pagina's. Het volgende nummer komt uit op 3 januari 2020.

Vormgeving: Studio Edens, Amsterdam
Druk: Vellendrukkerij BDU, Barneveld

Protestants020

ProtestantseKerkAmsterdam

protestantsamsterdam.nl

protestantse kerk
amsterdam

Pleisterplaats voor de ziel